

1. ZÁKLADNÍ POJMY

Úloha 1-1	Různé vyjádření reakční rychlosti – rychlosti přírůstku a úbytku jednotlivých složek	2
Úloha 1-2	Různé vyjádření reakční rychlosti – změna celkového látkového množství	2
Úloha 1-3	Různé vyjádření reakční rychlosti – změna koncentrace a celkového látkového množství	2
Úloha 1-4	Různé vyjádření reakční rychlosti – změna hustoty	2
Úloha 1-5	Různé vyjádření reakční rychlosti – změna odporu	3
Úloha 1-6	Různé vyjádření reakční rychlosti – změna celkového tlaku	3
Úloha 1-7	Různé vyjádření reakční rychlosti – změna pH	3
Úloha 1-8	Různé vyjádření reakční rychlosti – parciální tlaky	3
Úloha 1-9	Různé vyjádření reakční rychlosti	4
Úloha 1-10	Přepočet rychlostních konstant	4
Úloha 1-11	Přepočet rychlostních konstant	4
Úloha 1-12	Přepočet rychlostních konstant	4
Úloha 1-13	Rychlost reakce, změna celkového tlaku, přepočet rychlostních konstant	5
Úloha 1-14	Přepočet rychlostních konstant	5
Úloha 1-15	Reakční rychlost a složení reakční směsi	5
Úloha 1-16	Reakční rychlost a stupeň přeměny	5
Úloha 1-17	Kinetika druhého řádu, jediná výchozí složka	6
Úloha 1-18	Popis kinetiky pomocí aditivní vlastnosti – celkový tlak	6
Úloha 1-19	Popis kinetiky pomocí aditivní vlastnosti - vodivost	6
Úloha 1-20	Kinetika neelementární reakce třetího řádu	6
Úloha 1-21	Kinetika neelementární reakce druhého řádu, stechiometrický poměr výchozích složek	7
Úloha 1-22	Integrální rovnice třetího řádu, stechiometrický poměr výchozích složek	7
Úloha 1-23	Popis kinetiky reakce změnou celkového tlaku	7
Úloha 1-24	Kinetika reakce necelistvého řádu	7
Úloha 1-25	Kinetika neelementární reakce druhého řádu, stechiometrický poměr výchozích složek	8
Úloha 1-26	Kinetika neelementární reakce druhého řádu, nestechiometrický poměr výchozích složek	8
Úloha 1-27	Kinetika druhého řádu, nestechiometrický poměr výchozích složek	8
Úloha 1-28	Kinetika druhého řádu, poločas	9
Úloha 1-29	Kinetika druhého řádu, popis celkovým tlakem	9
Úloha 1-30	Teplotní závislost rychlostní konstanty, aktivační energie	9
Úloha 1-31	Aktivační energie	9
Úloha 1-32	Aktivační energie a předexponenciální faktor	9
Úloha 1-33	Vliv teploty na reakční rychlost	10
Úloha 1-34	Teplotní závislost rychlostní konstanty, reakce druhého řádu	10
Úloha 1-35	Teplotní závislost rychlostní konstanty, reakce druhého řádu	10
Úloha 1-36	Teplotní závislost rychlostní konstanty, reakce druhého řádu	10
Úloha 1-37	Teplotní závislost rychlostní konstanty, reakce druhého řádu	11
Úloha 1-38	Teplotní závislost rychlostní konstanty, reakce druhého řádu	11
Úloha 1-39	Teplotní závislost rychlostní konstanty, reakce druhého řádu	11
Úloha 1-40	Teplotní závislost rychlostní konstanty	11
Úloha 1-41	Teplotní závislost rychlostní konstanty, reakce prvního řádu	12
Úloha 1-42	Teplotní závislost rychlostní konstanty	12
Úloha 1-44	Teplotní závislost reakční rychlosti, reakce druhého řádu	13
Úloha 1-45	Teplotní závislost rychlostní konstanty, reakce druhého řádu	13

Úloha 1-1 Různé vyjádření reakční rychlosti – rychlosti přírůstku a úbytku jednotlivých složek

Rozklad kyseliny dusité je popsán stechiometrickou rovnicí

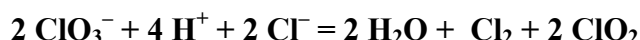
V jistém okamžiku od počátku reakce byla zjištěna reakční rychlost $J = 0,15 \text{ mol min}^{-1}$. Vypočítejte rychlost změny látkového množství (a) HNO_2 , (b) NO , (c) H_2O .

Výsledek: (a) $-0,45 \text{ mol min}^{-1}$, (b) $+0,30 \text{ mol min}^{-1}$, (c) $+0,15 \text{ mol min}^{-1}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka, 📊 + Excel, 🍁 + Maple

Úloha 1-2 Různé vyjádření reakční rychlosti – změna celkového látkového množství

Pro oxidačně-redukční reakci

byla zjištěna časová změna látkového množství chloridových iontů, $dn_{\text{Cl}^-}/d\tau = -0,025 \text{ mol s}^{-1}$. Vypočítejte

(a) reakční rychlost J , odpovídající uvedené stechiometrické rovnici,

(b) rychlost změny látkového množství (i) H^+ , (ii) H_2O ,

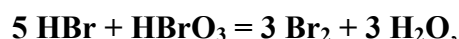
(c) rychlost změny celkového látkového množství

Výsledek: (a) $J = +0,0125 \text{ mol s}^{-1}$,
(b)(i) $dn_{\text{H}^+}/d\tau = -0,05 \text{ mol s}^{-1}$, (ii) $dn_{\text{H}_2\text{O}}/d\tau = +0,025 \text{ mol s}^{-1}$,
(c) $dn/d\tau = -0,0375 \text{ mol s}^{-1}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka, 📊 + Excel, 🍁 + Maple

Úloha 1-3 Různé vyjádření reakční rychlosti – změna koncentrace a celkového látkového množství

Okamžitá rychlost změny koncentrace kyseliny bromovodíkové v systému, v němž při konstantní teplotě a konstantním objemu $V = 1,5 \text{ dm}^3$ probíhá reakce

má hodnotu $dc_{\text{HBr}}/d\tau = -3 \text{ mol m}^{-3} \text{ h}^{-1}$. Vypočítejte

(a) reakční rychlost J , vztahující se k této stechiometrické rovnici,

(b) rychlost změny koncentrace HBrO_3 a Br_2 ,

(c) rychlost změny celkového látkového množství v systému.

Výsledek: (a) $J = 9 \cdot 10^{-4} \text{ mol h}^{-1}$,
(b) $dc_{\text{HBrO}_3}/d\tau = -0,6 \text{ mol m}^{-3} \text{ h}^{-1}$, $dc_{\text{Br}_2}/d\tau = +1,8 \text{ mol m}^{-3} \text{ h}^{-1}$,
(c) $dn/d\tau = 0$

Řešení: 🧮 + kalkulačka, 📊 + Excel, 🍁 + Maple

Úloha 1-4 Různé vyjádření reakční rychlosti – změna hustoty

Při teplotě 30°C a tlaku 99 kPa probíhá v ideálním roztoku reakce

Molární objemy čistých složek mají hodnoty $V_{\text{mA}}^\bullet = 21,2 \text{ cm}^3 \text{ mol}^{-1}$, $V_{\text{mB}}^\bullet = 18 \text{ cm}^3 \text{ mol}^{-1}$, $V_{\text{mR}}^\bullet = 33 \text{ cm}^3 \text{ mol}^{-1}$. V okamžiku, kdy má roztok hustotu $1,075 \text{ kg dm}^{-3}$, mění se hustota rychlostí $d\rho/d\tau = -0,0016 \text{ g cm}^{-3} \text{ s}^{-1}$. Celková hmotnost systému je $m = 1,2 \text{ kg}$ a v průběhu reakce se nemění. Vypočítejte

(a) hodnotu reakční rychlosti J ,

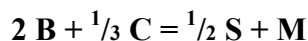
(b) jakou rychlostí se mění látkové množství složky A.

Výsledek: (a) $J = 0,0349 \text{ mol s}^{-1}$,
(b) $dn_{\text{A}}/d\tau = -0,0698 \text{ mol s}^{-1}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka, 📊 + Excel, 🍁 + Maple

Úloha 1-5 Různé vyjádření reakční rychlosti – změna odporu

Jakou rychlostí se mění odpor roztoku, v němž za konstantní teploty 28°C a konstantního objemu 1,1 dm³ probíhá iontová reakce

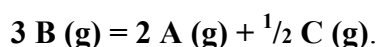
v okamžiku, kdy látkové množství složky B ubývá rychlostí $dn_{\text{B}}/d\tau = -1,8 \cdot 10^{-3} \text{ mol min}^{-1}$. Odpor roztoku je v tomto okamžiku 630 Ω. Molární vodivosti jednotlivých složek mají hodnoty: $\lambda_{\text{B}} = 0,002$; $\lambda_{\text{C}} = 0,0075$; $\lambda_{\text{S}} = 0,0046$; $\lambda_{\text{M}} = 0,0028 \text{ S m}^2 \text{ mol}^{-1}$. Vodivostní nádobka, použitá pro kinetická měření, měla při naplnění roztokem KCl o měrné vodivosti 0,1 S m⁻¹, odpor 2030 Ω.

Výsledek: $dR/d\tau = -2,24 \text{ } \Omega \text{ min}^{-1}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka, 📊 + Excel, 🍁 + Maple

Úloha 1-6 Různé vyjádření reakční rychlosti – změna celkového tlaku

V reaktoru konstantního objemu probíhá při konstantní teplotě rozkladná reakce

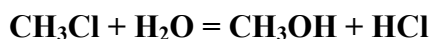
Reaktor obsahoval na počátku čistou látku B o tlaku 240 kPa. Vypočítejte jak rychle se mění stupeň přeměny látky B v okamžiku, kdy rychlost změny celkového tlaku v reaktoru má hodnotu $dp/d\tau = -3,5 \text{ kPa s}^{-1}$. Předpokládejte ideální chování všech plynných složek.

Výsledek: $d\alpha_{\text{B}}/d\tau = 0,0875 \text{ s}^{-1}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka, 📊 + Excel, 🍁 + Maple

Úloha 1-7 Různé vyjádření reakční rychlosti – změna pH

Rychlost hydrolýzy methylchloridu

za teploty 30°C ve zředěném roztoku konstantního objemu 2 dm³ byla sledována měřením pH.

(a) Odvoďte vztah mezi reakční rychlostí J a rychlostí změny pH.

(b) V jistém okamžiku bylo naměřeno $\text{pH} = 5,3$ a $d(\text{pH})/d\tau = -0,05 \text{ min}^{-1}$. Jakou rychlostí se v tomto okamžiku mění koncentrace methylchloridu?

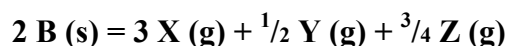
Výsledek: (a) $J = V \cdot \left(-\ln 10 \cdot e^{(-\text{pH} \cdot \ln 10)} \cdot \frac{d\text{pH}}{d\tau} \right)$

(b) $dc_{\text{CH}_3\text{Cl}}/d\tau = 5,77 \cdot 10^{-7} \text{ mol dm}^{-3} \text{ min}^{-1}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka, 📊 + Excel, 🍁 + Maple

Úloha 1-8 Různé vyjádření reakční rychlosti – parciální tlaky

Teplý rozklad tuhé látky B (molární hmotnost 90 g mol⁻¹) probíhá za teploty 597,1°C v uzavřeném reaktoru konstantního objemu 7 dm³ za vzniku plynných produktů X, Y a Z:

Ve 28. minutě od počátku reakce bylo zjištěno, že látka B ubývá rychlostí 0,045 g za sekundu. Vypočítejte rychlosti, jakými se mění parciální tlaky produktů Z, Y a X.

Výsledek: $dp_{\text{B}}/d\tau = -0,5168 \text{ kPa s}^{-1}$, $dp_{\text{X}}/d\tau = 0,7752 \text{ kPa s}^{-1}$,

$dp_{\text{Y}}/d\tau = 0,1292 \text{ kPa s}^{-1}$, $dp_{\text{Z}}/d\tau = 0,1938 \text{ kPa s}^{-1}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka, 📊 + Excel, 🍁 + Maple

Úloha 1-9 Různé vyjádření reakční rychlosti

Reakce

probíhá při teplotě 704°C v reaktoru o konstantním objemu, který je na počátku naplněn čistým butanem o tlaku 0,2 MPa. V okamžiku, kdy stupeň přeměny butanu dosahuje 50%, se parciální tlak butanu mění rychlostí 2,4 kPa s⁻¹. Celková hmotnost všech složek je v tomto okamžiku 52,5 kg. Jakou rychlostí se budou měnit tyto parametry: stupeň přeměny butanu, parciální tlak ethylenu, molární zlomek butanu, látkové množství vodíku?

Výsledek: (a) $d\alpha_B/d\tau = 0,012 \text{ s}^{-1}$, (b) $dp_E/d\tau = 4,8 \text{ kPa s}^{-1}$,
(c) $dx_B/d\tau = -0,009 \text{ s}^{-1}$, (d) $dn_{\text{H}_2}/d\tau = 11,03 \text{ mol s}^{-1}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 🧮 + Excel , 🧮 + Maple

Úloha 1-10 Přepočet rychlostních konstant

Pro reakci $\text{B}(\text{g}) = \text{R}(\text{g})$, která probíhá za konstantního objemu při teplotě 406,4°C v ideálním plynném systému, má rychlostní konstanta v rychlostní rovnici

$$-\frac{dc_B}{d\tau} = k_{pB} \cdot p_B$$

hodnotu $k_{pB} = 1,44 \cdot 10^{-6} \text{ kmol dm}^{-3} \text{ h}^{-1}$. Vypočítejte rychlostní konstantu, použitelnou v rychlostní rovnici (koncentrace c_B v mol dm⁻³, čas v s.)

$$-\frac{dc_B}{d\tau} = k_{cB} \cdot c_B$$

Výsledek: $k_{cB} = 2,26 \text{ s}^{-1}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 🧮 + Excel , 🧮 + Maple

Úloha 1-11 Přepočet rychlostních konstant

U reakce druhého řádu typu

která probíhá v systému ideálních plynů při teplotě 637°C, byla zjištěna rychlostní konstanta v koncentračních jednotkách, $k_c = 105 \text{ dm}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ s}^{-1}$. Vypočítejte rychlostní konstantu s rozměrem mol m⁻³ Pa⁻²h⁻¹ a napište příslušnou rychlostní rovnici.

Výsledek: $-\frac{dc_A}{d\tau} = k'_p \cdot p_A^2$, $k'_p = 6,6 \cdot 10^{-6} \text{ mol m}^{-3} \text{ Pa}^{-2} \text{ h}^{-1}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 🧮 + Excel , 🧮 + Maple

Úloha 1-12 Přepočet rychlostních konstant

Pro rozpad oxidu dusného,

který probíhá jako reakce druhého řádu, se v literatuře pro teplotu 986 K uvádí hodnota rychlostní konstanty $k_{c(\text{N}_2\text{O})} = 6,72 \cdot 10^{-3} \text{ dm}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ s}^{-1}$. Najděte hodnotu rychlostní konstanty pro rychlostní rovnici

$$\frac{dc_{\text{O}_2}}{d\tau} = k'_{p(\text{O}_2)} \cdot p_{\text{N}_2\text{O}}^2$$

(pro koncentraci v mol m⁻³ a tlak v Pa). Předpokládejte ideální chování plynných složek.

Výsledek: $k'_{p(\text{N}_2\text{O})} = 5 \cdot 10^{-14} \text{ mol m}^3 \text{ Pa}^{-2} \text{ s}^{-1}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 🧮 + Excel , 🧮 + Maple

Úloha 1-13 Rychlost reakce, změna celkového tlaku, přepočet rychlostních konstant

Počáteční rychlost reakce druhého řádu (prvého řádu vzhledem k oběma složkám) mezi ideálními plyny, $A(g) + B(g) = R(g)$, při teplotě 600 K za konstantního objemu je $5 \cdot 10^{-7} \text{ kmol m}^{-3} \text{ s}^{-1}$. Východí koncentrace látky A je $c_{A0} = 0,2 \text{ mol dm}^{-3}$, látky B $c_{B0} = 2 \cdot 10^{-4} \text{ mol cm}^{-3}$. Vypočítejte

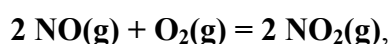
- rychlostní konstantu k_c s rozměrem $\text{m}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ s}^{-1}$,
- rychlostní konstantu k_p s rozměrem $\text{kPa}^{-1} \text{ s}^{-1}$
- rychlost změny celkového tlaku v okamžiku, kdy stupeň přeměny je 30 %.

Výsledek: (a) $k_c = 1,25 \cdot 10^{-8} \text{ m}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ s}^{-1}$, (b) $k_p = 2,506 \cdot 10^{-9} \text{ kPa}^{-1} \text{ s}^{-1}$, (c) $dp/d\tau = -1,222 \text{ Pa s}^{-1}$

Řešení: 🖨️ + kalkulačka, 🖨️ + Excel, 🖨️ + Maple

Úloha 1-14 Přepočet rychlostních konstant

Pro reakci třetího řádu

probíhající v plynné fázi při teplotě 30°C a konstantním objemu má rychlostní konstanta pro rychlostní rovnici

$$-\frac{dp_{\text{O}_2}}{d\tau} = k_{p(\text{O}_2)} \cdot p_{\text{NO}}^2 \cdot p_{\text{O}_2}$$

hodnotu $k_{p(\text{O}_2)} = 2,1 \cdot 10^{-3} \text{ kPa}^{-2} \text{ s}^{-1}$. Za předpokladu ideálního chování plynné fáze zjistíte hodnotu rychlostní konstanty (s rozměrem $\text{m}^6 \text{ mol}^{-2} \text{ s}^{-1}$) pro rychlostní rovnici, která vyjadřuje rychlost změny koncentrace NO_2 :

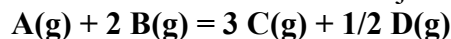
$$\frac{dc_{\text{NO}_2}}{d\tau} = k_{c(\text{NO}_2)} \cdot c_{\text{NO}}^2 \cdot c_{\text{O}_2}$$

Výsledek: $k_{p(\text{NO}_2)} = 2,668 \cdot 10^{-2} \text{ m}^6 \text{ mol}^{-2} \text{ s}^{-1}$

Řešení: 🖨️ + kalkulačka, 🖨️ + Excel, 🖨️ + Maple

Úloha 1-15 Reakční rychlost a složení reakční směsi

V systému ideálních plynů probíhá v reaktoru o konstantním objemu jednosměrná reakce

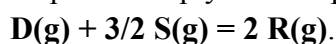
která je celkem druhého řádu (prvého vzhledem k A a prvního vzhledem k B). V okamžiku, kdy koncentrace složky B klesá rychlostí $8 \cdot 10^{-5} \text{ mol dm}^{-3} \text{ s}^{-1}$, mají okamžité koncentrace látek A a B hodnoty $c_A = 6 \text{ mol m}^{-3}$ a $c_B = 8 \cdot 10^{-6} \text{ mol cm}^{-3}$. Vypočítejte složení reakční směsi (v mol.%) v okamžiku, kdy rychlost změny koncentrace složky A je $-0,2 \text{ mol m}^{-3} \text{ min}^{-1}$. Počáteční koncentrace složek A a B jsou v tomto případě stejné, $0,0025 \text{ mol dm}^{-3}$.

Výsledek: 42,04 mol.% A, 35,67 mol.% B, 19,10 mol.% C, 3,18 mol.% D

Řešení: 🖨️ + kalkulačka, 🖨️ + Excel, 🖨️ + Maple

Úloha 1-16 Reakční rychlost a stupeň přeměny

Jednosměrná reakce mezi látkami D a S probíhá v plynné fázi podle rovnice

Kinetický mechanismus je shodný s touto stechiometrickou rovnicí. Rychlostní konstanta má při teplotě 323 K hodnotu $k_{cD} = 0,25 (\text{mol dm}^{-3})^{-1,5} \text{ s}^{-1}$. Počáteční koncentrace látky D je rovna $2 \cdot 10^3 \text{ mol m}^{-3}$, počáteční koncentrace látky S 5 mol dm^{-3} . Vypočítejte rychlost změny koncentrace všech látek, které se zúčastňují reakce

- na počátku (tj. v čase $\tau = 0$),
- v okamžiku, kdy při konstantní teplotě 323 K zreaguje 40,2 % původně přítomné látky S.

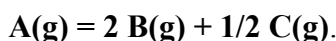
Výsledek:

- $(dc_D/d\tau)_0 = -5,59 \text{ mol dm}^{-3} \text{ s}^{-1}$, $(dc_S/d\tau)_0 = -8,385 \text{ mol dm}^{-3} \text{ s}^{-1}$, $(dc_R/d\tau)_0 = +11,18 \text{ mol dm}^{-3} \text{ s}^{-1}$
- $dc_D/d\tau = -0,853 \text{ mol dm}^{-3} \text{ s}^{-1}$, $dc_S/d\tau = -1,28 \text{ mol dm}^{-3} \text{ s}^{-1}$, $dc_R/d\tau = +1,706 \text{ mol dm}^{-3} \text{ s}^{-1}$

Řešení: 🖨️ + kalkulačka, 🖨️ + Excel, 🖨️ + Maple

Úloha 1-17 Kinetika druhého řádu, jediná výchozí složka

V systému ideálních plynů probíhá reakce druhého řádu

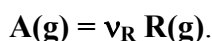
Při teplotě 350 K a počáteční koncentraci látky A $0,028 \text{ mol dm}^{-3}$ zbude po 3 minutách od počátku reakce 70 % původně přítomného množství látky A. Vypočítejte, za jak dlouho od počátku reakce bude reakční směs obsahovat 15,9 % složky C.

Výsledek: $\tau = 10,859 \text{ min}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 📊 + Excel , 🍁 + Maple

Úloha 1-18 Popis kinetiky pomocí aditivní vlastnosti – celkový tlak

Za konstantní teploty 120°C byla v reaktoru konstantního objemu sledována reakce prvního řádu,

Na počátku reaktor obsahuje látku A a inertní plyn v poměru $p_{A0}/p_I = 9/1$. Po 12 minutách od počátku reakce byl naměřen celkový tlak 48,1 kPa, po 24 minutách tlak 59,3 kPa. Rychlostní konstanta reakce má hodnotu $0,06 \text{ min}^{-1}$. Vypočítejte

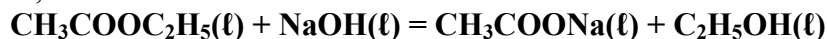
- celkový tlak v reaktoru po dokončeném rozkladu látky A,
- celkový tlak na počátku reakce,
- stechiometrický koeficient ν_R ,
- poločas reakce.

Výsledek: (a) $p_\infty = 69,92 \text{ kPa}$, (b) $p_0 = 25,09 \text{ kPa}$, (c) $\nu_R = 3$, (d) $\tau_{1/2} = 11,55 \text{ min}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 📊 + Excel , 🍁 + Maple

Úloha 1-19 Popis kinetiky pomocí aditivní vlastnosti - vodivost

15 minut po slití 300 cm^3 0,02 molárního roztoku ethylacetátu s 300 cm^3 0,02 molárního roztoku NaOH byla pro tento systém naměřena hodnota vodivosti (vztažená na počáteční vodivost systému, κ_0), $\kappa/\kappa_0 = 0,6821$. Po dokončení reakce byla zjištěna hodnota $\kappa_\infty/\kappa_0 = 0,3590$. Reakce ethylacetátu s hydroxidem,

probíhá jako reakce prvního řádu vzhledem k ethylacetátu a prvního řádu vzhledem k hydroxidu.

- Sestavte integrální rychlostní rovnici, vyjádřenou pomocí vodivostí.
- Stanovte hodnoty rychlostní konstanty k_c s rozměrem $\text{m}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ s}^{-1}$.
- Vypočítejte poločas reakce.
- Vypočítejte jakou hodnotu bude mít poměr κ/κ_0 po 30 min od počátku reakce.

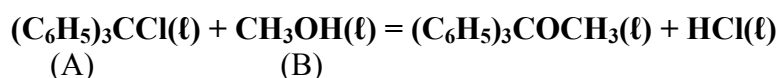
Výsledek: (a) $k_c \cdot \tau \cdot c_0 = \frac{(\kappa/\kappa_0) - 1}{(\kappa_\infty/\kappa_0) - (\kappa/\kappa_0)}$, (b) $k_c = 1,093 \cdot 10^{-4} \text{ mol m}^{-3} \text{ s}^{-1}$,

(c) $\tau_{1/2} = 15,246 \text{ min}$, (d) $\kappa/\kappa_0 = 0,575$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 📊 + Excel , 🍁 + Maple

Úloha 1-20 Kinetika neelementární reakce třetího řádu

Kinetika reakce

je popsána rychlostní rovnicí třetího řádu:

$$-(dc_A / d\tau) = k_{cA} \cdot c_A \cdot c_B^2.$$

Pro teplotu 25°C je známa hodnoty rychlostní konstanty $k_{cB} = 4,35 \cdot 10^{-3} \text{ dm}^6 \text{ mol}^{-2} \text{ s}^{-1}$.

- Vypočítejte poločas uvedené reakce, vycházíme-li při 25°C ze stejných počátečních koncentrací obou výchozích složek, 70 mol m^{-3} .

(b) Jestliže při dalším pokusu, opět při stejných počátečních koncentracích obou složek, za dobu rovnou desetině poločasu ad (a) zreaguje 80 % původně přítomné A, vypočítejte, jaká byla výchozí koncentrace.

Výsledek: (a) $\tau_{1/2} = 19,548$ h, (b) $c_{A0} = c_{B0} = 0,6261$ mol dm⁻³

Řešení: 🖨️ + kalkulačka , 🖨️ + Excel , 🖨️ + Maple

Úloha 1-21 Kinetika neelementární reakce druhého řádu, stechiometrický poměr výchozích složek

Reakce

probíhá kinetikou druhého řádu (prvého řádu vzhledem k R a prvního řádu vzhledem k S). Při teplotě 315 K je známa hodnota $k_{cS} = 6,6 \cdot 10^{-4}$ m³ mol⁻¹ min⁻¹.

(a) Stanovte hodnotu k_{cR} .

(b) Pro případ, že vycházíme z roztoku, v němž jsou koncentrace složek R a S ve stechiometrickém poměru, $c_{S0} = 0,04$, $c_{R0} = 0,02$ mol dm⁻³, vypočítejte (i) poločas reakce, (ii) složení směsi reagujících látek (v mol.%) po 2 hodinách od počátku reakce.

Výsledek: (a) $k_{cR} = 3,3 \cdot 10^{-4}$ m³ mol⁻¹ min⁻¹,

(b) (i) $\tau_{1/2} = 75,758$ min, (ii) 16,213 mol.% R, 32,426 mol.% S, 51,361 mol.% B

Řešení: 🖨️ + kalkulačka , 🖨️ + Excel , 🖨️ + Maple

Úloha 1-22 Integrální rovnice třetího řádu, stechiometrický poměr výchozích složek

V systému ideálních plynů probíhá elementární reakce třetího řádu .

Kinetiku této reakce je možno popsat rychlostní rovnicí

$$-\frac{dc_D}{d\tau} = k_{cD} \cdot c_B \cdot c_D^2$$

Pro teplotu 313 K je známa hodnoty rychlostní konstanty, odpovídající složce B, $k_{cB} = 0,0013$ m⁶ mol⁻¹ s⁻¹. Reakce probíhá při teplotě 313 K v uzavřeném reaktoru o konstantním objemu. Na počátku obsahoval reaktor složky B a D ve stechiometrickém poměru: $p_{B0} = 45$ kPa, $p_{D0} = 90$ kPa. Jak dlouho bude trvat, než celkový tlak v systému klesne na hodnotu 95,4 kPa?

Výsledek: $\tau = 22$ s

Řešení: 🖨️ + kalkulačka , 🖨️ + Excel , 🖨️ + Maple

Úloha 1-23 Popis kinetiky reakce změnou celkového tlaku

Jednosměrný rozklad látky R, $R(g) = 3 S(g)$, probíhá v ideální plynné fázi za konstantní teploty 620 K a konstantního objemu. Rychlostní konstanta má za těchto podmínek hodnotu $7 \cdot 10^{-5}$ s⁻¹. Reakce byla sledována měřením celkového tlaku na připojeném manometru. Na počátku se v reaktoru nacházela složka R a inertní plyn I. V čase 53 min byl naměřen tlak 70 kPa, po dokončeném rozkladu tlak $p_{\infty} = 134$ kPa. Jaký je celkový tlak a složení systému (a) na počátku ($\tau = 0$), (b) po 3 hodinách od počátku reakce?

Výsledek: (a) $p_0 = 54$ kPa; $p_{R0} = 40$ kPa, $p_{I0} = 14$ kPa, ...74 mol.% R + 26 mol.% I

(b) $p = 96,437$ kPa, ...19,476 mol.% R + 66,007 mol.% R +14,517 mol.% I

Řešení: 🖨️ + kalkulačka , 🖨️ + Excel , 🖨️ + Maple

Úloha 1-24 Kinetika reakce necelistvého řádu

Rozklad látky A ve vodném roztoku je popsán kinetickou rovnicí

$$-\frac{dc_A}{d\tau} = k_c \cdot c_A^{3/2}$$

Při počáteční koncentraci $c_{A0} = 0,045$ mol dm⁻³ měl poločas rozkladu hodnotu 32 min.

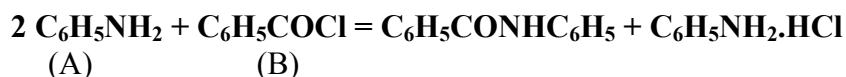
- (a) Vypočtete rychlostní konstantu.
 (b) Zjistěte, jaká byla počáteční koncentrace A při dalším experimentu, při němž v 80. minutě od počátku reakce byla reakční rychlost $dc_A/d\tau = -3,15 \cdot 10^{-6} \text{ mol dm}^{-3} \text{ s}^{-1}$.

Výsledek: (a) $k_c = 0,122 (\text{mol dm}^{-3})^{-0,5} \text{ min}^{-1}$, (b) $c_{A0} = 0,0707 \text{ mol dm}^{-3}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 🧮 + Excel , 🧮 + Maple

Úloha 1-25 Kinetika neelementární reakce druhého řádu, stechiometrický poměr výchozích složek

Působení benzoylchloridu na anilin v benzenu

bylo při teplotě 25°C sledováno odebráním vzorků reakční směsi, v nichž byl stanovován $\text{C}_6\text{H}_5\text{NH}_2\cdot\text{HCl}$. Reakce je celkově druhého řádu (prvého vzhledem k A i B). Při počátečních koncentracích $c_{A,0} = 10$ a $c_{B,0} = 5 \text{ mol m}^{-3}$ zreagovalo za 9,9 min 30 % původně přítomného benzoylchloridu. Vypočtete

- (a) rychlostní konstantu k_c
 (b) poločas reakce,
 (c) kolik anilinu (v mol m^{-3}) zreaguje za půl hodiny od počátku reakce.

Výsledek: (a) $k_c = 4,329 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ min}^{-1}$; (b) $\tau_{1/2} = 23,1 \text{ min}$; (c) $c_{A0} - c_A = 6,34 \text{ mol m}^{-3}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 🧮 + Excel , 🧮 + Maple

Úloha 1-26 Kinetika neelementární reakce druhého řádu, nestechiometrický poměr výchozích složek

Jednosměrná reakce mezi plynnými složkami B a R, popsaná stechiometrickou rovnicí

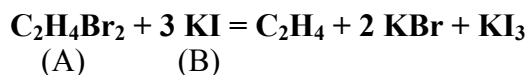
probíhá kinetikou prvního řádu vzhledem k B a prvního řádu vzhledem k R. Rychlostní konstanta má při teplotě 400 K hodnotu $k_c = 8 \cdot 10^{-4} \text{ dm}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ s}^{-1}$. Vypočítejte, za jak dlouho zreaguje 45 % látky R, jestliže na počátku naplníme reaktor ekvimolární směsí B a R na tlak 120 kPa. Předpokládejte, že reakce probíhá za konstantní teploty 401 K, objem reaktoru se nemění a stavové chování všech plynných složek možno považovat za ideální.

Výsledek: $\tau = 4,562 \text{ h}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 🧮 + Excel , 🧮 + Maple

Úloha 1-27 Kinetika druhého řádu, nestechiometrický poměr výchozích složek

Reakce dibromethanu s jodidem draselným, probíhající v methanolovém roztoku podle stechiometrické rovnice

je prakticky jednosměrnou reakcí prvního řádu vzhledem k dibromethanu a prvního řádu vzhledem k jodidu draselnému. Při teplotě 60°C je známa rychlostní konstanta $k_c = 5 \cdot 10^{-6} \text{ m}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ s}^{-1}$. Vypočítejte složení reagující směsi po 1,1 hodině od počátku reakce pro tyto případy:

- (a) $c_{A0} = c_{B0} = 0,05 \text{ mol dm}^{-3}$,
 (b) $c_{A0} = 0,05$; $c_{B0} = 0,15 \text{ mol dm}^{-3}$.

Výsledek: (a) 34,94 mol. % $\text{C}_2\text{H}_4\text{Br}_2$; 4,82 mol.% KI; 15,06 mol.% C_2H_4 ; 30,12 KBr; 15,06 mol.% KI_3
 (b) 6,30 mol. % $\text{C}_2\text{H}_4\text{Br}_2$; 18,90 mol.% KI; 18,70 mol.% C_2H_4 ; 37,40 KBr; 18,70 mol.% KI_3

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 🧮 + Excel , 🧮 + Maple

Úloha 1-28 Kinetika druhého řádu, poločas

Látka R se při teplotě 900 K rozkládá jednosměrnou reakcí

Rychlostní konstanta má při této teplotě hodnotu $k_c = 0,25 \text{ dm}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ min}^{-1}$. Je-li počáteční koncentrace látky R $c_{R0} = 50 \text{ mol m}^{-3}$, vypočítejte

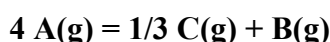
- (a) za jak dlouho od počátku reakce dosáhne koncentrace látky S v reakční směsi hodnoty 40 % počáteční koncentrace látky R,
(b) poločas reakce.

Výsledek: (a) $\tau = 160 \text{ min}$; (b) $\tau_{1/2} = 40 \text{ min}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 🧮 + Excel , 🧮 + Maple

Úloha 1-29 Kinetika druhého řádu, popis celkovým tlakem

Kinetika jednosměrné reakce druhého řádu

byla sledována za konstantního objemu měřením závislosti celkového tlaku na čase při teplotě 645 K. Při jednom z pokusů byl reaktor naplněn čistou látkou A na tlak 70 kPa. Za 2,5 h od počátku reakce byl v reaktoru naměřen celkový tlak 56 kPa. Za předpokladu ideálního chování

- (a) napište integrální rovnici vyjadřující vztah mezi časem a celkovým tlakem p v reakční nádobě, která na počátku obsahovala pouze čistou látku A o tlaku p_{A0} ,
(b) vypočítejte rychlostní konstanty k_p a k_c .

Výsledek: (a) $\frac{3(p_{A0} - p)}{p_{A0} \cdot (3p - p_{A0})} = 4 k_p \cdot \tau$; (b) $k_p = 6,122 \cdot 10^{-4} \text{ kPa}^{-1} \text{ h}^{-1}$; $k_c = 3,283 \text{ dm}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ h}^{-1}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 🧮 + Excel , 🧮 + Maple

Úloha 1-30 Teplotní závislost rychlostní konstanty, aktivační energie

Dvě reakce stejného řádu mají totožné předexponenciální faktory, ale aktivační energie reakce (2) je 20 kJ mol^{-1} větší než aktivační energie reakce (1). Porovnejte hodnotu poměru rychlostních konstant k_1/k_2 při teplotách 300°C a 800°C .

Výsledek: $k_1/k_2 (300^\circ\text{C}) = 66,5$; $k_1/k_2 (800^\circ\text{C}) = 9,4$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 🧮 + Excel , 🧮 + Maple

Úloha 1-31 Aktivační energie

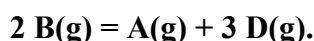
Jakou hodnotu aktivační energie mají v okolí teploty 300 K reakce, pro které platí přibližné pravidlo, že při zvýšení teploty o 10° se reakční rychlost zdvojnásobí?

Výsledek: $E^* = 51865,4 \text{ J mol}^{-1}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 🧮 + Excel , 🧮 + Maple

Úloha 1-32 Aktivační energie a předexponenciální faktor

V systému ideálních plynů probíhá reakce prvního řádu

Při teplotě 800 K zreaguje za 60 minut 60 % původně přítomné složky B. Při teplotě 750 K bylo po 25 minutách zjištěno, že reakční směs obsahuje 10 mol.% složky A. Vypočítejte

- (a) aktivační energii uvažované reakce za předpokladu, že je v daném teplotním intervalu konstantní,
(b) předexponenciální faktor Arrheniovy rovnice. Počáteční koncentrace složky B je $0,5 \text{ mol dm}^{-3}$.

Výsledek: (a) $E^* = 28235,2 \text{ J mol}^{-1}$; (b) $A = 0,5327 \text{ min}^{-1}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 🧮 + Excel , 🧮 + Maple

Úloha 1-33 Vliv teploty na reakční rychlost

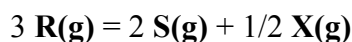
Aktivační energie chlorace alkanu v kapalně fázi má hodnotu $8,485 \text{ kcal mol}^{-1}$. O kolik je třeba zvýšit teplotu ze 100°C , abychom dosáhli zdvojnásobení reakční rychlosti?

Výsledek: $\Delta T = 24,06 \text{ K}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 📊 + Excel , 🍁 + Maple

Úloha 1-34 Teplotní závislost rychlostní konstanty, reakce druhého řádu

Pro reakci druhého řádu

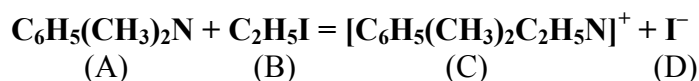
byl při teplotě 613 K a počáteční koncentraci $c_{\text{R}0} = 0,5 \text{ mol dm}^{-3}$ naměřen poločas 5 min . Stejný poločas byl naměřen při teplotě 630 K a počáteční koncentraci $c_{\text{R}0} = 1/6 \text{ mol dm}^{-3}$. Při jaké teplotě byl prováděn třetí pokus, jestliže při počáteční koncentraci $c_{\text{R}0} = 200 \text{ mol m}^{-3}$ bylo v reakční směsi po 360 s od počátku reakce zjištěno $13,805 \text{ mol.}\%$ složky X?

Výsledek: $T = 640 \text{ K}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 📊 + Excel , 🍁 + Maple

Úloha 1-35 Teplotní závislost rychlostní konstanty, reakce druhého řádu

Při teplotách 30 a 40°C byly změřeny poločasy (vzhledem ke klíčové složce) prakticky jednosměrné reakce druhého řádu

probíhající v acetonovém roztoku:

$t / ^\circ\text{C}$	$c_{\text{A}0} / (\text{mol dm}^{-3})$	$c_{\text{B}0} / (\text{mol dm}^{-3})$	$\tau_{1/2}$
30	0,4	0,1	149 hod
40	0,7	0,3	43 hod 42 min

Pro $c_{\text{A}0} = 0,2 \text{ mol dm}^{-3}$ a $c_{\text{B}0} = 0,6 \text{ mol dm}^{-3}$ vypočítejte

(a) poločas při teplotě 50°C ,

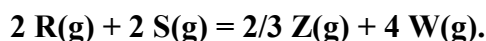
(b) okamžité koncentrace jednotlivých složek po 10 hodinách od počátku reakce při teplotě 50°C .

Výsledek: (a) $\tau_{1/2} = 25 \text{ h}$; (b) $c_{\text{A}} = 0,1493 \text{ mol dm}^{-3}$; $c_{\text{B}} = 0,5493 \text{ mol dm}^{-3}$; $c_{\text{C}} = c_{\text{D}} = 0,0507 \text{ mol dm}^{-3}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 📊 + Excel , 🍁 + Maple

Úloha 1-36 Teplotní závislost rychlostní konstanty, reakce druhého řádu

Do reaktoru objemu $12,5 \text{ dm}^3$ bylo napuštěno $1,5$ molu plynné látky R a $1,5$ molu plynné látky S. Reaktor byl pak po 2 hodiny zahříván na teplotu 350 K . Probíhá reakce druhého řádu (prvého řádu vzhledem k R, prvního řádu vzhledem k S)

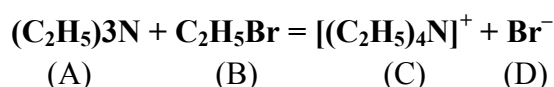
Po těchto dvou hodinách bylo analýzou zjištěno, že reakční směs obsahuje $4 \text{ mol.}\%$ Z. Když byl pokus prováděn se stejnými výchozími koncentracemi při teplotě 370 K , bylo stejného složení dosaženo již po 38 min od počátku reakce. Z těchto údajů sestavte rovnici vyjadřující závislost rychlostní konstanty na teplotě.

Výsledek: $k_c / (\text{dm}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ h}^{-1}) = 1,204 \cdot 10^9 \cdot \exp(-61903,3/RT)$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 📊 + Excel , 🍁 + Maple

Úloha 1-37 Teplotní závislost rychlostní konstanty, reakce druhého řádu

Aktivační energie reakce druhého řádu

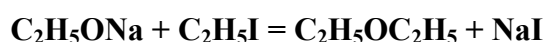
v benzenovém roztoku má hodnotu $11,2 \text{ kcal mol}^{-1}$. Při 25°C a počátečních koncentracích $c_{\text{A}0} = 1,2 \text{ mol dm}^{-3}$ a $c_{\text{B}0} = 0,6 \text{ mol dm}^{-3}$ byl stanoven poločas (vzhledem ke klíčové složce) $\tau_{1/2} = 48,3 \text{ min}$. Vypočítejte, jak dlouho bude trvat, než při teplotě 33°C a počátečních koncentracích $c_{\text{A}0} = 0,7 \text{ mol dm}^{-3}$ a $c_{\text{B}0} = 0,9 \text{ mol dm}^{-3}$ klesne koncentrace složky B na 30 % původní hodnoty.

Výsledek: $\tau = 239,6 \text{ min}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 📊 + Excel , 🍁 + Maple

Úloha 1-38 Teplotní závislost rychlostní konstanty, reakce druhého řádu

Rychlostní konstanta reakce

kteřá probíhá v ethanolovém roztoku, má při teplotě 32°C hodnotu $2,631 \cdot 10^{-4} \text{ dm}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ s}^{-1}$. Reakce je prvního řádu vzhledem ke každé ze složek. Při teplotě 7°C a stejných počátečních koncentracích obou reagujících látek, $2,15 \text{ mol dm}^{-3}$, má poločas hodnotu $10,189 \text{ h}$.

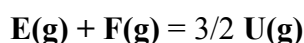
- Vypočítejte aktivační energii a předexponenciální faktor a sestavte rovnici popisující teplotní závislost rychlostní konstanty uvažované reakce.
- Vypočítejte dobu potřebnou ke zreagování 28 % $\text{C}_2\text{H}_5\text{ONa}$ při teplotě 45°C a stejných počátečních koncentracích obou složek, $0,15 \text{ mol dm}^{-3}$.
- Jaké množství $\text{C}_2\text{H}_5\text{ONa}$ zreaguje za tutéž dobu při 45°C , je-li počáteční koncentrace $\text{C}_2\text{H}_5\text{ONa}$ opět $0,15 \text{ mol dm}^{-3}$, avšak koncentrace $\text{C}_2\text{H}_5\text{I}$ je dvojnásobná, $0,3 \text{ mol dm}^{-3}$?

Výsledek: (a) $k_c / (\text{dm}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ s}^{-1}) = 1,508 \cdot 10^{11} \cdot \exp(-86214/RT)$; (b) $40,97 \text{ min}$; (c) $48,7 \%$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 📊 + Excel , 🍁 + Maple

Úloha 1-39 Teplotní závislost rychlostní konstanty, reakce druhého řádu

Při teplotě 650 K má rychlostní konstanta reakce

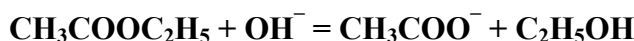
hodnotu $5,5 \cdot 10^{-2} \text{ dm}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ s}^{-1}$, při teplotě 620 K hodnotu $3,5 \cdot 10^{-2} \text{ dm}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ s}^{-1}$. Vypočítejte, na jakou teplotu je nutno ohřát počáteční směs $0,0002 \text{ mol cm}^{-3}$ složky E a 200 mol m^{-3} složky F, aby po $0,3 \text{ hod}$ obsahovala reakční směs $0,12 \text{ mol dm}^{-3}$ složky U.

Výsledek: $T = 496,8 \text{ K}$

Řešení: 🧮 + kalkulačka , 📊 + Excel , 🍁 + Maple

Úloha 1-40 Teplotní závislost rychlostní konstanty

Teplotní závislost rychlostní konstanty hydrolýzy esteru

je popsána rovnicí

$$k_c / (\text{cm}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ s}^{-1}) = 1,4 \cdot 10^{10} \cdot \exp\left(-\frac{5641}{T}\right)$$

- Jaký je celkový řád uvedené reakce?
- Určete hodnotu aktivační energie a předexponenciálního faktoru v Arrheniově rovnici.

- (c) Při jaké teplotě bude uvedená reakce probíhat takovou rychlostí, aby při stejných počátečních koncentracích esteru a hydroxidu, $0,2 \text{ mol dm}^{-3}$, zreagovalo za 3 minuty 90 % původně přítomného esteru?
- (d) Za jak dlouho dosáhneme 20 %ní přeměny esteru při teplotě 25°C , je-li počáteční koncentrace esteru $0,2 \text{ mol dm}^{-3}$ a hydroxidu $0,1 \text{ mol dm}^{-3}$?

Výsledek: (a) $n = 2$; (b) $E^* = 46,9 \text{ kJ mol}^{-1}$; $A = 1,4 \cdot 10^{10} \text{ cm}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ s}^{-1}$; (c) $316,2 \text{ K}$; (d) $33,9 \text{ s}$

Řešení: 🖨️ + kalkulačka , 🖨️ + Excel , 🖨️ + Maple

Úloha 1-41 Teplotní závislost rychlostní konstanty, reakce prvního řádu

Reakce

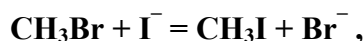
má při teplotě 720 K rychlostní konstantu $k = 0,126 \text{ h}^{-1}$. Předexponenciální faktor Arrheniovy rovnice má pro tuto reakci hodnotu $6,58 \cdot 10^9 \text{ s}^{-1}$. Při jaké teplotě je nutno provádět uvedenou reakci, aby za 22 minut od počátku reakce obsahovala reakční směs 38,095 mol.% složky R?

Výsledek: $T = 807,2 \text{ K}$

Řešení: 🖨️ + kalkulačka , 🖨️ + Excel , 🖨️ + Maple

Úloha 1-42 Teplotní závislost rychlostní konstanty

Jodace brommethanu v methanolovém roztoku,

má aktivační energii $76,2 \text{ kJ mol}^{-1}$. Rychlostní konstanta reakce má při teplotě 8°C hodnotu $0,16 \text{ cm}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ s}^{-1}$.

- (a) Jaký je celkový řád této reakce?
- (b) Sestavte rovnici pro teplotní závislost rychlostní konstanty.
- (c) Jsou-li při teplotě 25°C počáteční koncentrace brommethanu $0,5 \text{ mol dm}^{-3}$ a jodidu $0,7 \text{ mol dm}^{-3}$, vypočítejte, kolik brommethanu zbude v roztoku po 20 minutách od počátku reakce.
- (d) Za jak dlouho dosáhneme stejné koncentrace brommethanu, vezmeme-li stejné počáteční koncentrace obou složek, $0,7 \text{ mol dm}^{-3}$?

Výsledek: (a) $n = 2$; (b) $k_c / (\text{dm}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ s}^{-1}) = 2,3 \cdot 10^{10} \cdot \exp(-76200/RT)$;
(c) $c_B = 0,2528 \text{ mol dm}^{-3}$; (d) $\tau = 41 \text{ min}$

Řešení: 🖨️ + kalkulačka , 🖨️ + Excel , 🖨️ + Maple

Úloha 1-43 Teplotní závislost rychlostní konstanty, reakce necelistvého řádu

Prakticky jednosměrná reakce

probíhající v prostředí absolutního alkoholu, je kineticky řádu 2,5. Při teplotě 22°C a počáteční koncentraci $c_{B0} = 1,2 \text{ mol dm}^{-3}$ byl naměřen poločas 6,18 min, při teplotě 37°C a počáteční koncentraci $c_{B0} = 0,6 \text{ mol dm}^{-3}$ poločas 9,7 min.

- (a) Určete hodnotu aktivační energie a sestavte rovnici pro teplotní závislost rychlostní konstanty.
- (b) Vypočítejte, jaké budou při teplotě 42°C okamžité koncentrace látek B, R a S po 20 minutách od počátku reakce, vycházíme-li z roztoku čisté látky B o koncentraci $0,3 \text{ mol dm}^{-3}$.

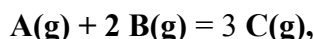
Výsledek: (a) $E^* = 29,88 \text{ kJ mol}^{-1}$; $A = 29142 (\text{mol dm}^{-3})^{-1,5} \text{ min}^{-1}$;
(b) $c_B = 0,1586 \text{ mol dm}^{-3}$, $c_R = 0,1414 \text{ mol dm}^{-3}$, $c_S = 0,2828 \text{ mol dm}^{-3}$

Řešení: 🖨️ + kalkulačka , 🖨️ + Excel , 🖨️ + Maple

Úloha 1-44 Teplotní závislost reakční rychlosti, reakce druhého řádu

---

V systému ideálních plynů probíhá reakce

která je prvého řádu vzhledem k A a prvého řádu vzhledem k B. V okamžiku, kdy při teplotě 550 K složka A ubývá rychlostí $2,4 \cdot 10^{-3} \text{ mol dm}^{-3} \text{ min}^{-1}$, mají okamžité koncentrace látek A a B hodnoty $c_A = 6 \text{ mol m}^{-3}$ a $c_B = 8 \cdot 10^{-6} \text{ mol cm}^{-3}$. Je-li hodnota aktivační energie 170 kJ mol^{-1} , vypočítejte, jaká musí být teplota, aby v okamžiku, kdy složka A ubývá rychlostí $4 \cdot 10^{-8} \text{ mol cm}^{-3} \text{ s}^{-1}$, obsahovala 24 mol.% produktu C. Počáteční koncentrace složek A a B jsou stejné, $2,5 \text{ mol m}^{-3}$.

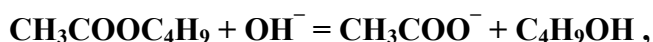
Výsledek: $T = 591,3 \text{ K}$

Řešení: + kalkulačka, + Excel, + Maple

Úloha 1-45 Teplotní závislost rychlostní konstanty, reakce druhého řádu

---

Rychlostní konstanta reakce ve vodném roztoku,

má při 25°C hodnotu $5,536 \text{ dm}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ min}^{-1}$.

- Vypočítejte aktivační energii uvedené reakce, znáte-li hodnotu předexponenciálního faktoru Arrheniovy rovnice, $A = 2,1 \cdot 10^{10} \text{ cm}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ s}^{-1}$.
- Jakou koncentraci butylalkoholu (v mol dm^{-3}) zjistíme v reakční směsi po 160 s od počátku reakce, jestliže při 30°C slijeme 150 cm^3 obsahujících 0,075 mol esteru se 150 cm^3 obsahujícími 0,075 mol hydroxidu?
- Jak dlouho bude trvat, než dosáhneme stejné koncentrace butylalkoholu v reakční směsi jako v případě (b), jestliže zvýšíme koncentraci esteru ve výchozí směsi, tj. slijeme 150 cm^3 obsahujících 0,090 mol esteru se 150 cm^3 obsahujícími 0,075 mol hydroxidu?

Výsledek: (a) $E^* = 47,7 \text{ kJ mol}^{-1}$; (b) $c_{\text{BuOH}} = 0,2088 \text{ mol dm}^{-3}$; (c) 96,6 s

Řešení: + kalkulačka, + Excel, + Maple